

mr Pavel Čanji, upravnik Slovačkog vojvođanskog pozorišta

Koliko danas verujemo kulturi?

Razgovarala: Gordana Draganić Nonin

Slovačkog vojvođanskog pozorište, osim svoje primarne delatnosti, stara se i o Narodnom muzeju i o Galeriji Zuzke Medvedove u Bačkom Petrovcu. Tokom ove godine, njegov upravnik, poznati grafičar i slikar Pavel Čanji (1953, Kačarevo) obeležiće 30 godina umetničkog rada i predstaviće javnosti svoje najnovije slike – ulja na platnu, jer se posle mnogo godina bavljenja grafikom vratio svojoj prvoj ljubavi – slikanju. U miru svog ateljea u Kulpinu nastaju nova dela, a Čanji ističe da kreativnost menadžerskog posla koji obavlja kao direktor Slovačkog vojvođanskog pozorišta pozitivno utiče na njegov likovni rad

Galerija Zuzke Medvedove otvorena je 1. jula 1989. godine. Ova institucija čuva ukupno oko 900 umetničkih radova ove izuzetne slikarke – ulja na platnu, crteža, pastela i dr. Poslednjih nekoliko godina se, uz pomoć Izvršnog veća Vojvodine i drugih donatora, njena dela restauriraju i konzerviraju i tako su u sve većem broju dostupna javnosti. Možete li nam reći nešto više o prvoj akademskoj slovačkoj slikarki koja je Evropu iznedrila ne samo delima već i svojom ličnom osobešću?

PAVEL ČANJI: Davnih sedamdesetih godina, kao učenik gimnazije „Jan Kolar“ u Bačkom Petrovcu, zahvaljujući mojoj profesorki likovne umetnosti Zlati Kišgeci, upoznao sam, najpre delo a kasnije i samu slikarku Zuzku Medvedovu. Tada nisam ni slutio da će nam se putevi vremenom ukrstiti na više načina.

Medvedova je rođena krajem XIX veka, 5 oktobra 1897. godine u Bačkom Petrovcu. Ona je jedna od prvih Slovakinja – žena koja uspeva da upiše i završi prašku Akademiju umetnosti. Rodna seoska sredina, seljačko pokretlo, slovačka tradicija i običaji, bitno su uticali na formiranje njene životne filozofije i likovno stvaralaštvo. Verovatno je njen učitelj Julijus Kubanji skrenuo pažnju slikaru Karolu Miloslavu Lehotskom (1879-1929) na njen nesvakidašnji talenat. Za vreme Narodnog zbora Slovačkih narodnih svečanosti u B. Petrovcu 1919. godine, zahvaljujući zalaganju Lehocskog bila je pozvana da učestvuje na izložbi slika i ručnih radova. Prva javna prezentacija njenih radova izazvala je oduševljenje i pozitivne reakcije publike. Sada je jasno da je to bio početak njene duge i plodne slikarske karijere. U prilog tome govori tekst iz časopisa *Československé listy*, iz koga saznajemo o novom uspešnom učešću na Radišinoj izložbi narodne umetnosti u Zagrebu. U tekstu se izražava divljenje prema njenom talentu i prvi put se spominje mogućnost odlaska na studije u Prag.

Medvedova ne uspeva u prvom pokušaju 1921. godine da upiše studije na Akademiji. Zakasnila je na prijemne ispite. Da ne gubi vreme prijavila se na pripremni slikarski kurs kod poznatog pejzažiste prof. Ferdinanda Engelmilera, koji uspešno apsolvira. Posle kratkog boravka u Berlinu i Zagrebu, upisuje se 1923. godine na prašku Akademiju.

Za vreme studija često putuje u Slovačku, gde očarana prirodnim lepota slika pejzaže i počinje da slika portrete značajnih ličnosti, pisaca, političara, akademika. Portreti su kasnije zauzeli značajan prostor u njenom stvaralaštvu. Njeno likovno formiranje nije pretrpelo neke bitne, radikalne promene. Može se konstatovati da su minimalni uticaji i njenih profesora, Maksa Švabinskog i Jakuba Obrovskog. Medvedova ostaje dosledna i verna prvobitnom opredeljenju za svoj figuralni likovni izraz, na Akademiji slika izvanredne studije aktova, portrete i istorijske kompozicije.

Prag, iako značajna evropska kulturna metropola, ipak ne prati najnovija likovna događanja, ostaje bliži klasičnoj-etabliiranoj kulturi, umetnosti. Tako da se ni Medvedova nije uključila u likovne promene koje donosi evropska moderna. Njene slike su ostale autonomne sa prepoznatljivim lokalnim koloritom, tematski opredeljenih na žanr studije, istorijske slike, portrete, pejzaže i mnogobrojne mrtve prirode.

Intresantno je da ulje na platnu *Slovačka svadba u Petrovcu*, naslikano daleke 1920. godine za prijemni ispit na prašku Akademiju, veoma brzo postaje njeno najpoznatije delo i zajedno sa slikama *Slovačka soba* i *Žetva*, determiniše jednu bitnu dimenziju, značajnu za razumevanje celokupnog njenog opusa.vezanog za tradiciju i rodni kraj.

Posle završetka studija 1929 g.umetnica intezivno slika. Jedna je od retkih žena, koja je ceo svoj život živela od svog slikarskog rada. Slovačka joj postaje druga domovina, ali često boravi u ateljeu, smeštenog u rodnoj kući u Petrovcu.

Skupština opštine Bački Petrovac 1982 g.dodelila je Zuzki Medvedovoj Oktobarsku nagradu. Umetnica tada izražava želju da se vrati i trajno nastani u Petrovcu. Smrt je sprečava u toj nameri, umrla je u Pezinku, pored Bratislave 1. februara 1985 g. Urna sa njenim pepelom položena je u grob na petrovačkom groblju. Veliki deo njenog umetničkog rada nalazi se u Galeriji *Zuzka Medvedova*, koja je otvorena 1. jula 1989. godine. Gledajući sa aspekta mesta rođenja i smrti umetnice, uočljiva je simbolika i mnoge